

Középutcza, Stein J. könyvkereskedése.

Nyilttéri cikkek sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez címzendők.

Előfizetés a hirdetés a kisb-hivatalnál kezeltetik.

Előfizetési ár:

egész évre 12 frt félévre 6 frt évnegyedre 3 frt

Jött 1861. Az osztrák hatalom akkor még bizonynyal erősebb volt mint 1867-ben. Mit felelt a megújított követelésekre? Saját felirataidra utaltak. Ugy ismerted akkor is a pragmatica sanctiót mint most; de megemlékezél az 1790: 10-ik czikkre is, a jogtalan követelésre a jog, a teljes jog követelésével feleltél; és megmondottad a közös országok között is létezhetnek, annál inkább az egy fejedelmet ismerők között megmondottad, hogy esetről esetre majd intézkedendik az ország önállóság, miként joga hozzá magával, loyaltással, minként mindig tévé.

Általában a ministerium által előterjesztett törvényjavaslatok annyira ellenkeznek Magyarország állami létének életfeltételeivel; annyira összehittökzenek azon politikai iránynyal, melyhez nemzetünk negyfedel századon át jó-ébszalercensében mindig tántoríthatlanul ragaszkodik, s melyezhi hűségének köszönheti nemzetünk, hogy még van; annyira el-
lentéiben állnak a kornak, melyben élünk, irányá-
val, az európai conjuncturák sugalmaival; hordere-
jukben annyira veszélyesek, s annyira nincsenek
motiválva, sem a szükség, sem a kénytelenség,
sem az osztrák uralkodó ház helyzete, sem a leg-
egyszeribb politikai számtan kívánalmái által, mi-
szerint nem győznék eléggé bámulni, hogy akad-
hat ministerium, mely ez előterjesztés felelősségét
el meri vállalni, ha minden oda nem mutatna, hogy
a Te egyetértésedről, s általad az országgyűlési
többség támogatásáról magát eleve biztosítottnak
tudja.

Lassan lassan lelebben a fátyol a Bécseseli alkudozások titkairól. Ugy látszik mind ez már kicsinált dolog, s az országgyűlés csak arra van hivatalva, hogy a bevégzett tényt regisztrálja.

De én e tényben a nemzet halálát látom, s mert ezt látom, kötelességemnek tartom megtérni hallgatásomat, nem a végett, hogy vitakozzam; hanem hogy Isten, a Haza, s az utókor nevében esdekelve felszólítsalak: Nézz körül magasb állampolitikai tekintettel, s fontold meg a maradandó következtetéseket, melyek felé vezetett a Hazát, melynek élni kellene, midőn a mi esztendőnk már rég elporlottak; a Hazát, melyben nem csak a jelen röpülő perczét, de a változhatlan multat, s a közelebbi jövőt is szeretnünk kell. — Ne vidd azon pontra a nemzetet, melyről többé a jövőnek nem lehet mestere!

Megőszültem a tapasztalásokban gazdag szenvedések iskolájában, az évek sulya, s a bű és bánat alatt. Nem személyes érdek, nem ingerültség, nem fontoskodási viselkedés szól belőlem. Nekem személyemre nézve nincs semmi várni, nincs semmi kívánni valóm, sem a nemzettől sem az élettől. De keblemben fiatal eréllyel él, s fog élni halálomig a kötelesség érzete hazám iránt.

E kötelességérzet ösztönözt e felszólamlásra. Bocssád meg azt a kútfő kedveért, melyből eredett.

Ha a siker megnyugvását nem vihettém magammal síromba; hadd vihessem magammal legalább a reményt hazám jövődjé iránt.

Ne vezess hazánkat oly áldozatokra, melyek még e reménytől is megfosztanának!

Tudom, hogy a Cassandrák szerepe hálátlan szerep. De Te fontold meg, hogy Cassandrának igaza volt!

Kossuth Lajos.

Válasz

Kossuth Lajos nyílt levelére.

„Minden egyes dunavölgyi nemzet, még ha más nemzetiségek töredékeit is maga köré csoportosítja, magában legfőbb másodrendű államot képezhet, melynek függetlensége folytonos veszélyben forogna, s mely e szerint szükségképpen idegen befolyás alá kerülne.“

Kossuth Lajos Turinban május 1. 1862. kelt manifestuma a Duna-vidéki országgyűlés tárgyában. (Lásd a milánói „Allanzea“-t azon év és hóból.)

Azon pillanatban, midőn már csak hetek s napok választanak el a békés kiegyenlítés ünnepélyes megpecsételésétől, Kossuth Lajos jónak látta felszólalni. A nemzetéhez szól, ámbár Deák Ferenczhez elcsúszott nyitogatás, hogy felszólalásait ne hiányozzék azon drámai érdekesség, melylyel felépítését mindig körül szokta venni; szót mostan, midőn szava igazat szülhet ugyan, de meg nem változtatja többé a tényeket. Ugy látszik, hogy ingerültséget akar csak okozni; nem meggyőződést idézni elő; vagy miért hallgatott tehát, midőn azon eszmék, melyek most törvénybe ígattatnak, először is hírlapokban pendítették meg? miért nem szólt akkor, midőn a tizenötös bizottság munkálatait ki-nyomta, vagy midőn a hatvanötös ezt megvitatta, vagy akkor, midőn az országgyűlés felette tanácskozott? Hanem éppen azért, mivel Kossuth igazsággal az országgyűlést diszcreditálni akarja, kötelességünk higgadtan megbírálni mesterségesen szerkesztett manifestumát; a nemzet megérti az igazság szavát, még akkor is, ha nem aranyzavú ajkáról hangzik.

Constatirozzuk előbb a tényeket:

Deák harmincnégy évvel ezelőtt lépett mint országgyűlési követ a politikai tere; mint Nehémiás Jeruzsálem falainak építésénél egyik kezével fegyvert tartott, a másikkal építette a szabadság templomát; ernyedetlen buzgósággal védte a fennálló törvényeket, midőn azokat a végrehajtó hatalom megtámadta, a törvényhozás körében pedig minden beszédjét, melyet a népet s a nép érdekében tartott, a tiszta democratia szelleme lengte át. Midőn 1848-ban az ország alkotmányának nagyszertű átalakulása megtörtént, Deák csak az országgyűlés végére mehetett fel; akkor Ión Csúzy Pál zalai követ helyébe megválasztva. Az 1848-ki törvények nagy részben már fel valának terjesztve, s Deák ült az átalakulásnak; s ámbár voltak ama törvényeknek némely pontjai, melyeket másképp óhajtott volna alkotva látni, mégis mint alkotmányos ember hódolt a többség akaratának, s minthogy ama törvények szelleme, s egyes pontjainak legnagyobb része meggyőződésével egyezett, kész volt belépni a minisztériumba. Tndjuk ezt mindnyáján, kik ekkor Deákkal együtt állunk a mikódés terén.

De azon törvények, melyek 1848-ban alkotattak, s azon rendszer, mely akkor megállapított, később élesen lőn megtámadva; kitört a belháború, s Deák mindaddig megmaradt állásában, míg lehetőknek vélte a veszélynek békés, törvényes eszközök általi elháríthatását, mert ő soha nem volt a harc s a forradalom embere. Midőn a békés kiegyenlítés pedig a minden oldalról felzaklatott indulatok viharában elérhető többé nem volt, Deák visszalépett, mert a belháborút és a siker valószínűsége mellett is súlyos csapásnak tekintette, a sikerhez pedig reménye nem volt. Nem a nemzet bafazásában kételkedett, hanem erejében,

melyről azt hitte, hogy az ellenfélnek külföld által is támogatott hatalmával megküzdési képes nem leand.

Kossuth ellenben bizott s remélt, talán nagyobbban számított a anyagi erőnk, mint a mekkora volt, talán több támogatásra számított külföldről, mint a mennyit több nyert, s valószínűleg nyerhetett. Egyszóval, bizva s remélve a dolgok élére állott, s a nemzet, fellekesítve biztató szavai által, örömet követte, és Deák tért engedett Kossuth politikájának, melyet meg nem gátolhatott, de melynek merészségét veszélyesnek tartotta. A két férfi e pontban tért el egymástól, egyik aggodalommal telve nem mert mindent kockáztatni; a másik reményeinek közepette mindenre kész volt. Kérdezzük, melyik csalódott? A merész politikát, melynek folytatásában Deák Kossuthot sem szóval, sem tettel nem gátolta, sikertelenség követte és bukás, és tizenkilenc évi szenvedése szegény hazánkuknak.

Igaz, hogy ezen bukás nem volt dicstelen: igaz, hogy a nemzet millióinak szemében könyecseppült: e nagyszerű tragédia felkeltette a külföldi sympathiát s emlékeztetbe hozta vissza a magyar nemzet régi dicsőségét. De a békés kiegyenlítés, melyet a nyugati civilizatio élén álló nemzetek örömmel üdvözölnek, nem szakítja ki történetükből azon lapot, melyre a historia az 1849-ki lösteteket feljegyezte, hanem megmutatja, hogy nemzetünk szintoly eszéyes tud lenni a politika terén, a minő hősi a harc mezején.

Azt mondja Kossuth, hogy neki a hontalan bujdosás jutott osztályrészül, Deáknak a nemzet tisztelétől s a tényező elemek többségének bizalmától környezett vezéri szerep. Senki sem tudja jobban, mint én, mily szomorú a bujdosás idegen földön, hol senki sem érti nyelvünket, eszünk járázat, szívünk dobogását. Az összeköttetés a hazával lassan-lassan megszűnt, reményeink egyenként elhaltak, a krími háború nem hozott vizsgáztatást, a szövetség a francia császárral, mely méltán oly nagy várakozást gerjesztett, hogy annak fejében Kossuth Mazzinival szakított s Pietri társaságát elűrtte, Villafrancánál felbomlott, nagyszerű tervek temetették el Cavour sírjába, s Kossuth végre oda jutott, hogy két kalandornak sikerülhetett őt önző esélyeikkel Bismarknál s Ricasolinál háttérbe szorítani. Ez minden tekintetben szomorú sors; s mégis voltak a bujdosásnak lélekemelő pillanatai is: a tisztelet, melyben a szultán foglalt részvétel, az angol diadalmenet, az amerikai fogadtatás, a világ legkitűnőbb férfainak elismerése elfeledtetek velünk néha a száműzés nyomorát. De higgye el Kossuth, hogy az is, ki itthon maradt s naponként szenvednie kellett a nemzet keserűségeit, minden órában volt benne a nemzet iránti részvétel, a nemzetiségnek elvesztésétől, mindennap látta, miként súlyd a nemzet anyagi és szellemi ereje az iszonyú nyomás alatt, mikép van megingatva a népek bizodalma egy szebb jövődjé iránt, mikép tekintenek számosan szövargó szemekkel azon biztató hírek után, melyek segélyt és szabadságot a külföldről ígértek, s látta egyszerűsége, hogy ezen ígéretek vagy hiuk voltak, vagy egymásután meg-hiusultak, — kinek mindezt látnia kellett s a néppel együtt éreznie, az sem fekdűt rózsákon.

Deák, ki tizenkét évig szintugy mint más hazafiak némaságra volt kárhoztatva, ismét a politikai tere lépett 1860/61-ben, midőn az octoberi diploma s februári patens után az országgyűlés egybehívott. Ez a februári patens, melylyel a magyar országgyűlést is megkínálták, egy összes birodalmi tanácsban akarta felolvasztani Magyarország alkotmányát, s ezen birodalmi tanács hatáskörét kiterjesztette nemcsak a közzédelemből származó kötelességekre, hanem minden ügyekre, melyek a pénz, hitel, vám- s kereskedési kérdéseket, a posta, vasut s táviratozás rendezését illetik, s főleg a birodalmi pénzügyekre, s e részben, még a birodalmi tanácsnak sem adja meg az adó-megszavazási jogot egész kiterjedésben, hanem csak az adófelelőlést s új direct vagy indirect adónemek behozatalát bizza határozatára.

Ezt az ország nem fogadhatta el, mert ez az egész magyar alkotmányt megsemmisítette volna. De a hatvanötös munka mit tartalmaz? Mi által kezdteti az ki hazánkat állami állásából? Az által-e, hogy a hadi költség megvizsgálásának megszavazásának joga a magyar országgyűléstől elvonatik, s a birodalommal közös delegációra ruháztatik? Em-lékezzünk Kossuthról, milyen hévvel védte meg 1848-ban a pragmatica sanctiónak azon értelmét, hogy Magyarország, ha a birodalom bármely része megtámadatik, azt védelmezni köteles; minő keserűséggel nevezte akkor ellenfeleit törpe minoritásnak. És mikor tette azt? Mikor Ausztriának háboruja volt Piemont ellen, oly háboruja, melyre Magyarország beleegyezése nem kértett, oly háborúnál, mely Magyarországnak populáris éppen nem volt. És a hatvanötös bizottság munkálata s az országgyűlés határozata ugyanazon szempontból indult ki: a sanctio pragmaticából származó védelmi kötelezettség szempontjából. E kötelezettség nem új nem változtatás a réginek, ezt Kossuth maga is védelmezte, midőn ő volt miniszter; ujtás e részben csak az, hogy a mit előbb Magyarország a magyar királlyal elvett, ki egyszersmind Ausztria császára is volt, s a nem magyar tartományokat abszolút hatalommal képviselte, azt ezen munkálattal

szerint, miután azon tartományok is alkotmányosak lettek, azon tartományokkal tartozik elvégezni.

Ha ez kivetkezteti a hazát állami állásából, mennyivel inkább kivetkeztette volna azt Kossuthnak terve a Duna-confederációról, mely a közös védelmen túl a külpolitikát, a kereskedelmi rendszert, a vámokat, a főküldelkedi vonalokat, a pénzt, mértéket s nehezéket, és mindent, a mi a sereg s hajóhadra, az erősségekre s hadi kikötőkre vonatkozik, a közös végrehajtási hatalom szabályozására bizza; mely öszparlamentet tervez Magyarországnak Horvátországgal, Szerbiával, Bolgár, Bosnyákországgal s Rumániával együtt, s ezen parlamentet felváltva Pesten, Bukarestben, Zágrábban s Nándor-Fejervárott akarja összehívatni. Hasonlítsuk össze Kossuthnak e tervével a hatvanötös munkálattal, kérdezzük, mik azon intézkedések, melyek ezen munkálattalban a nemzet állami életére, önállására, de még anyagi felvirágoztatására is sérelmesek? hiszen a külügyön, melyet még Kossuth sem mert 1848-ban elkülönözt magyar ügynek követelni, s a külügyi s hadügyi költségek megállapításán kívül a delegációkra semmi sincs bizza, minden egyéb tárgyra nézve szabad egyezkedés van fenntartva és kölcsönös alku, milyen mellett két egymástól jogilag független ország egyezkedései történnek, s mindenik országgyűlésnek fenn van tartva az ily kölcsönös alku utján létesült egység jóváhagyása.

Azt hozza fel Kossuth, hogy Jellasics beütése előtt ugyanazon követeléseket, melyekbe most a 67-es munkába beleegyezünk, a minisztérium s annak sorában Deák akkor visszastatított, s hogy 1861-ben, midőn az osztrák hatalom erősebb volt mint most, szintén visszastatítottak azon követelések; miért fogadtatának azok el most, Sadowa után, midőn Ausztria gyengébb? Egyszerű feleletünk erre az, hogy mind 1848-ban Jellasics beütése előtt, mind 1861-ben egyéb követelések tetteit ellenünk, mint most; jelesen birodalmi parlament kívántatott, mely az egész hadügyet s pénzügyet, adó, kereskedelmi, s közlekedési rendszert absorbálja; és mert Jellasics ellenében meg volt a közlekedés, a törvényes kormány, s annak folytán fegyver, se reg, felszerelt erősségek, s mi ennél még több volt, a koronás fejedelem neve, mik felbuzdították a nemzetet, hogy a hallatlan megtámadásnak ellentálljon. Most ellenben sem Solferino, sem Sadowa után nem mutatkozott semmi hajlam fegyverhez nyulni, s azok, kik a külföldről jött igéreteknek hittek, csalódtak reményeikben. Mi vala tehát ezután teendő? eszéyes volt-e, szabad volt-e tovább is azon szerencsétlen állapotot fenntartani, melybe a nemzet süllyedt, oly hiu biztatások mellett, melyek soha sem valósultak, s nem fognak valósulni? A magyar bujdosásnak a hatvanötös munkájából, az országgyűlési munkájából, az alkotmányos ellenzéknek véleménye az előterjesztett miniszteriális törvényjavaslatok iránt legjobban illusztrálja azon meredélyt, mely közte és Kossuth felfogása közt tátong. Kossuth az 1848. évi IV. t. cz. 6. §-át s a nemzetörtséget az epochális törvények utolsó fennmaradt gyöngyöskéinek tekinti, az ellenzék pedig az osztálylételekben legnagyobb loyaltással elismerte, hogy az 1848. IV. t. cz. 6. §-ának miniszteriális módosítása több biztosítékot nyújt a nemzetnek, mint az eredeti 1848-iki törvény, ugy szintén, ismervén, mennyire népszerűtlen a nemzetörtségek institutiója Magyarországnak, s mennyi veszedelmet rejt magában az ország több nemzetiség lakta vidékein, nem ellenzte a javasolt felfüggesztést.

Kossuth mindazt, mi Magyarországnak más-kép történik, mint a hogy ő azt óhajtaná, Deák példátlan befolyásának tulajdonítja, melyet a nemzet határozataira gyakorol, s ugy hiszi, hogy ezen befolyás azon álláspont következt, melyet Deák 1861-ben választott s melyről Kossuth nézete szerint a jogfeláldozás sikamlós terére jutott. Ismerjük ezen nézetet, melylyel a baloldal némely tagjai tagkargatják magukat; nekik azonban s Kossuthnak is, csak azt felelhetjük, hogy azon politika, melyet az országgyűlés követ, s melynek már annyiban lett is sikere, hogy felelős minisztériumunk van, nem Deák politikája, hanem az országé. Nemzetünk nem oly éretlen, hogy bármi nagy név varázsától elkábitatva lemondjon tulajdon független ítélteiről köz-dolgaink ügyén. Hiszen az események jelenlegi fordulattal már két év óta várta, s óhajtották az egész ország. Deák eljárása mindenki előtt világos volt, s politikája nem kereste az árnyékat. A lapok még a követválasztás előtt tárgyalták az országgyűlés programját, s a szabad választás után mégis oly többség jött az országgyűlésre, mely Deák békés útoni kiegyenlítési politikáját pártolta. S most ismét, midőn a 15-ös s 65-ös javaslat mindenki kezében volt, még pedig a baloldal commentárja által illusztrálva, hatvan új választásnál a Deák-párt nem veszített egy országgyűlési szavazatot sem, s a megyei választásokban a roppant többség ismét helybenhagyta Deák politikáját. Az ellenzék szeretett volna az országgyűléstől a megyékre appellálni, de a megyék önek, hatnak kivételével, pártolták az országgyűlést, mert meg voltak győződve, hogy ez az összes nemzet kívánságának leghívobb tolmácsa. S ki Deákot ismeri, tudja, hogy ő nem csábitgat senkit nézeteinek elfogadására, nem ir cikketek még akkor sem, midőn méltatlanul megbántatik, s országgyűlési beszédein kívül nem érintke-

zik a nagy közönséggel; s a nemzet mégis ösztön-szerűleg hozzája fordul, azért, mert higgadt ítélteben bizik, azért, mert kívánja a békés, törvényes kiegyenlítést, azért, mert nincs hite a forradalomban. A nemzet tudja, hogy a forradalom vagy bukással végződnék, s még nagyobb nyomorral, mint a milyén az utolsó két évtizedet jellemezte; vagy pedig az ausztriai birodalom felbomlásával; magától Kossuthtól pedig azt hallók, hogy Magyarország magában csak másodrendű államot képezhetne, mely az idegen befolyást soka ki nem kerülhetné.

Ezek az én individuális nézeteim Kossuth nyílt levelére nézve. Meglehet, hogy Deák, kihez az czimezve van, maga is előadja véleményét e tárgyban, s hogy a különböző nézet egyenlő fegyverrel meg fog védeni Kossuth a nemzetben bizik, bizom abban én is; és ha arról volna szó, kit választ a magyar nemzet vezetőjének a mostani körülmények közt, Kossuthot-e vagy Deákot? nem kétkedem egy perczig sem, hogy mindazon kegyelet mellett, melylyel a nép Kossuth emléke iránt viseltetik, a dévényi váromoktól a Verestoronig felharsogna millióknak szájából: Éljen Deák Ferencz, az ország bölcse!

Pulszky Ferencz.

Országgyűlési tudósítás.

Az alsóház ülése május 27-kén.

Elnök: Szentiványi K. A miniszterek közül jelen vannak: Gorove István, gr. Mikó Imre, gróf Andrássy Gyula és b. Eötvös József.

Deák Ferenczet megjelenésekor pártja nagy éljenekkel fogadja.

Elnök a beérkezett iratokat bejelenti, s ezek közt Német-Bój községét is, melynek németajkú lakói magyar kisdödő és elemi iskola felállítását kérelmezik.

Somssich Pál méltányoltatni kívánja e szép igyekezetet, s indítványára a kérvényt az országgyűlés ajánlani fogja az illető helyen.

Elnök felszólítja a hazát a 24 tagu bizottság megválasztására, mely bizottmányok feladata leendő az inaugurale diplomát elkészíteni.

Deák F. a főrendeket is értesíteni kívánja.

Elnök azt mondja, hogy ő már levél útján felszólította a főrendeket, hogy a bizottmányba aránylagos számmal tagokat válasszanak.

Ghiczy K. nem elégszik meg e magánfelszólítással, hanem kívánja, hogy a főrendekkel a képviselőház idevonatkozó határozata tizenképpen közöltessek.

A ház ez indítványt elfogadja, s a határozat átvitelével Joannovics György képviselő bizatik meg. Ezután a szavazozás eladattak be. A szélső baloldal a szavazástól egészen visszavonult.

A jobboldal részéről jelöltek névsora következő: gr. Apponyi György, Bartal György, Beze-rédy László, Bittó István, Bónis Sámuel, Csengery Antal, Deák Ferencz, Ghiczy Kálmán, Hosszu József, báró Kemény Zsigmond, Nyáry Pál, Pulszky Ferencz, b. Podmaniczky Frigyes, Somssich Pál, P. Szabó Imre, Szász Károly, Trauschenfels Emil, Trifunecz Pál, Tisza Kálmán, Várady Gábor, Zsedényi Ede, Joannovics Gy. és Justh J.

A költségvetési bizottmány jelentése után, mely helybenhagyatott, Tisza K. és Deák Ferencz közt rövid jelentekelen vita fejlődik, s aztán Joannovics Gy. felolvassa az első miniszteri előterjesztést a közügyek tárgyában.

Csengery A., mint a középponti bizottmány előadója, kifejti, hogy a munkát nem új törvényjavaslat, hanem az országgyűlés mindkét háza által elfogadott országos határozat, melyet a minisztérium törvényalakba öntött. Ennélfogva az általános vita fölöslegessé válik.

Gr. Ráday László, bár meg van győződve, hogy le fog szavaztatni, mint a 9-dik osztály előadója (zűgás), de azért a törvényjavaslat ellen ismét felszólal, mert abban a bevezetés igen hosszú s magánál a törvénynek is fontosabb. A 25. és 26. §§ ok ellen kifogásai vannak. A zártétel bibás s elveszi magát a paritás elvét.

Deák F. Nem lehet többé a fette vitakozni, hogy a határozat elutasítás-e vagy sem, hanem csak a felett, hogy most vagy többé cikke-lyeztessék-e be, s továbbá, hogy a mennyiben a minisztérium javaslata a ház határozatától eltérne, ez eltérések elfogadtassanak-e vagy sem. A többi a részleteknél kell kifejteni. Jelenleg csak az a kérdés: most cikke-lyeztessék-e a határozat, vagy máskor.

Bónis S. a 9-dik osztályi különvéleményét kívánja felolvasztatni.

Gr. Ráday László felolvassa.

Böszörményi László nem osztja azok véleményét, kik azt mondják, hogy a határozat nem lehet változtatni. Nem hiszi, hogy „muszáj“ becikkelyezni. A határozat ugy lett elfogadva, hogy akkor lesz törvény, ha a másik fél is elfogadja. Ezt a többség határozta, s ez másképp nem is lehet. Ezt követeli az egyezkedés filozofiaja. A javaslat végpontjai szerint annak egy része érvényre juthatna, más része nem, s ez egészen új és szokatlan lenne. Egyébiránt is a közügyek károsak, a 24. 25. és 26. §§-okban tett változások szintén károsak, s ha a javaslat elfogadtatik, magyar parlamenteiről többé nem szólhatunk.

Ghyezy Kálmán nézete szerint Deák Ferencz helyesen jegyezte meg, hogy most csak arról lehet szó, valjon a ház ez ügyben most akar-e törvényt alkotni vagy máskor. Kívánja tehát, hogy legelőször is e kérdés felett határozzon a ház.

Gr. Andrássy Gyula szerint a fölött, valjon jelenleg törvényt alkotassék-e vagy nem, kérdés nem lehet. Nem érti az ellenkezők álláspontját, mely gyánúsítgató és kizárólagos. Előbb a meg szavazást kívánja.

Bónis S. nem hiszi, hogy e törvény üdvös legyen, de nem akadékoskodik. De hogy a ház ezentúl a félreértésekkel származni szokott kelle metlenségektől megmenekedjék, kívánja, hogy a többség és kisebbség véleménye nyomassék ki.

Gr. Andrássy Gyula kijelenti, hogy beszé dében nem a 9. ik osztály véleményét, hanem gr. Ráday László szavait ezáfolgatta.

Gr. Keglevich Béla tisztába szeretne jöni az iránt, hogy mire kell szavazni. Többi szavait elnyeli a nagy zaj.

Elnök kijelenti, hogy mihielyt szólni kívá nók nem jelentkeznek, felteszi a kérdést.

Böszörményi László, mintán szavait sze rintre félreértették, azokat meg akarja világosítani. Elnök a házszabályokra hivatkozva, a szót töle megvonja.

Böszörményi László azt mondja, hogy a házszabályokban nem személyes sértésről, hanem személyes kérdéssről van szó. (Zaj! ugy van!) — Többi beszédjét a nagy zűrzavarban nem lehetett hallani.

Gr. Andrássy Gyula, nehogy az ellenzék nek panaszra legyen oka, kívánja, hogy Böszörmé nynek a szólásjog megadassék.

Elnök elárkeztetnek véli az időt arra, hogy a szavazásra a kérdést feltegye. Kívánja-e a t. ház, hogy a miniszteri előterjesztések most alakittassan nak törvényné vagy nem?

Zaj, mozgás. Gr. Keglevich B. beszél valamit a nagy zajban.

Bónis Sámuel nem tartja helyesnek a „törvényné alakítás“ kitéltét, s helyette a „törvény cikellyé“ szerkesztést óhajti.

Elnök ily értelemben teszi fel a kérdést. A ház nagy része igenlőleg feláll, a szélső bal egé szen, a baloldal részben tilve marad.

Tisza Kásló a részletes vita megkezdése előtt még egy kis türelemre kéri fel a házat. Hogy miért nem fogadták el elvtársai a határozati javas latot, azt tudja a ház. Az érveket és okokat nem akarják ismét előhozni. Az egészre nézve tehát egyáltalán nincs mi újat mondania, de egyes he lyekre nézve megjegyzései vannak, s ezek először maga a bevezetés az indoklásokkal, mert ez ve szedelmes és fölösleges, s van rá példa hazánk történetében, hogy épp ily bevezetések veszélyez tettek alkotmányos jogainkat. A második a 24. 25. és 26. §§-okra vonatkozik, melyek így, a mint most vannak, nem nyújtanak semmi biztositókat, s meg eshetik, hogy a Lajthán tul ismét absolut uralom lesz, s akkor a delegatióknak csakugyan nem lesz helye. Módositványokat nem tesz, mert tudja, hogy ezeknek ugys a leszavaztatás jutna osztályrésztül. A mit elmondott, azt lelkiismerete megnyugtatósául mondta el. A felelősség azokat terheli, kik a dol gokat ennyire vitték. (Zaj!)

Böszörményi László saját és elvbarátai nevében kijelenti, hogy a baloldalnak Tisza K. ál tal kifejtett elveit vallják. Azt mondja, hogy az ország lakói a közügyek kérdésében nincsenek tájékozva. Ő maga sem tudja, hogy a közös mi niszterium hány tagból fogna állani, s ezt más sem tudta neki megmondani. Nem akar senkit sem sérteni, sem gyánúsítani.

Zsedényi Eduárd neki megy Böszörmé nyi azon állításának, mintla az alkotmány még nem lenne teljesen helyreálltva. Szerinte ez már a miniszterium kinevezése által megtörtént, a mit az országgyűlés is megmutatott az által, hogy legfon tosabb jogát, az adó- és újoncz-megszavazást azon tul, gyakorlatba vette (roppant derűtség és zaj).

Bónis Sámuel Zsedényi ellenében felhoz za, hogy ha az alkotmány teljesen vissza lenne álltva, akkor nem lett volna szükség arra, hogy maga Zsedényi interpellálja a minisztert a kapcsolt részek meg nem jelenése miatt. (Helyes.)

Ezután a részletes tárgyalás következik, mely ben az egyes pontok a középpontú bizottmány mó dosításaival együtt elfogadtatnak.

Az ülés három óra felé eloszlik.

A felsőház ülése május 27. kén.

Elnök székhelyi Majláth György üdvözlí a főrendeket, s szerencsét kíván jövődű fontos mun kálkodásukhoz, s azután a gyűlés okát előadja, mire a megjelent képviselőházi jegyző Joannovics György a képviselőház határozatát, melyben az inagurale diploma szerkesztésére országos bizott mány kiküldése rendeltetik el, rövid beszéd kísere tében az elnöknek átadja.

B. Majláthényi László, felolvassa a hatá rozatot.

Gróf Cziráky János kifejezé örömét a felett, hogy a koronázás valahára megtörténhetik, s indítványba bozza, hogy a főrendek az országos küldöttségbe részlkről 12 tagot választszanak.

Elnök felszólítja a főrendeket, hogy a képví selőház határozatához hozzájárulásukat felállással jelentsék ki.

A főrendek, néhány tag kivételével, a kül döttség megválasztásába beleegyeznek, s az ülés a szavazatok beszédese végett fél órára feltüg gesztetett.

A szavazatok össze számoltatván, az eredmény következő: A beadott 57 szavazat közül nyert Si mor János 57, b. Sennyey Pál 56, gr. Majláth An tal 56, Szűgyényi M. László 56, Masirievics 55, gróf Mikes S. 51, gr. Pálffy József 51, Siaguna 46, Tomesányi László 45, b. Apór Sándor 43, b. Prónay G. 29 és ifj. gróf Ráday Gedeon 29 sza vazattal.

Ezután az időküben szerkesztett jegyzőkönyv felolvasatván, némi módosítással hitelesítették s az ülés eloszlik.

Hivatalos közlemények.

(A „Budapesti Közlöny“ után.)

A m. k. pénzügyminiszter a következőket ne vezte ki m. kir. pénzügyi tanácsosoknak és pénz ügyi felügyelőknak, u. m. Udvardi Ferencz, volt pozsonyi másod alispánt Pozsonyba; továbbá a kö vetkező pénzügyi titkárokat: Márfy Ágostont Vácra, Skultéty Sándort Zomborba, Aranyossy Ágostont Kassára, Cherni Miklóst Sopronba; továbbá a kö vetkező pénzügyi kerületi biztosokat: Schiller Ká rolyt Nagy-Becskerekre, Öslegyi Józsefet Eperjesre, Jediczka Jánost Aradra, Láng Ignácot Szegedre, Seefranz Ferenczet Nyitrára, Csizinszky Edét Ró zsahegyre, Grohó Lajost Szathmárba, Karai Nándort Lugosra, Tormai Frigyes Ungvárra; végre Kralitz Bélát, pesti k. kincstári ügyészégi segédet, Te mesvárra.

Továbbá I. osztályú kerületi pénzügyi bizto soknak kinevezte a következő pénzügyi kerületi biztosokat: Balog Sándort, Rácz Károlyt, Menzyk Ferenczet, Niamcsny Zsigmondot, Vakann Jánost, Hofstáter Istvánt, Czollner Lászlót, Horváth Fe renczet, Völgyi Sándort, Vizekleti Imrét és Deáki Nándort.

A magyar királyi belügyminiszteriumhoz ki nevezettek fogalmazókká: Báthori Ferencz, Dar vas Tamás, Faragó József, Grünwald Bernád, Harsch János, b. Konradshelm Vilmos, Loveczki Adolf, Marceglia Antal, Molnár Lajos, Oelt Ferencz, Peézt Elek, Pogány Károly, Sárvári Imre, Stoffer György, Torkos László.

Tiszteletbeli fogalmazókká: Barcsay Gábor, Barcsay Kálmán, gr. Bethlen István, gr. Degenfeld Béla, ifl. Keszler János, gr. Kornis Emil, Szabo tics Antal, b. Wesselényi József.

Segéd fogalmazókká: Könyg Károly, Véghső Sándor.

Ő császári és apostoli királyi Felsege folyó évi május 15-kén kelt legfelsőbb elhatározásával a roznyói székes-káptalannál Gromer Elek éneklő kanonoknak az olvasó-kanonokságra, Sztrakay János órkanonoknak az éneklő-kanonokságra és Szekeres János idős mester-kanonoknak az ór kanonokságra leendő fokozatos előléptetését legke gyelmesebben jóváhagyni, és az ezáltal megtűrt utolsó kanonoki állomást Lokezán Pál, mátrai al esperes, kis-terreni plébános és szentszéki tlnök nek legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

A földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi ma gyar kir. miniszter Szalay Ignácot a miniszte rium távirtdai osztályába fogalmazóvá, és Szta n kovics Károlyt távirászsá nevezte ki.

Vonatkozással a pénz- és igazságügyminiszte riumok 1867. évi március 26-kán kelt, a jövődű kihágások iránt követendő eljárásra nézve kiadott rendeletének („Budapesti Közlöny“ 20. száma) 16 dik pontjára, ezennel köz tudomásra hozatik, hogy a pesti, budai és váci jövődűki törvényszékek megalakulván, az idézett rendelet értelmében mű ködsüket megkezdették.

Budán, május 16. kán, 1867.

A távirtdai intézmény Magyarország és Er dely területén folyó évi május 1-seje óta a magyar közigazgatás egyik ága lett. Földadatunk e nagy fontosságu forgalmi eszköz oly szakértelemmel és pontossággal kezelni, hogy e részben a közönség minden méltó igényei teljesítenessék.

Tapasztalva továbbá azt, hogy hazánk ifju sága ezen országos intézménytől eddigelé magát távol tartotta s ezen körülményből magyar nyelv ismeretének, hiánya s ebből ismét magának a bel forgalomnak megnehezítése származott: szükséges nek találtam intézkedni, hogy tér nyitassék a távirati szakképzettség megnyerésére, hogy így azt a magyar ifjuság sajátjává tehesse, a nyelvismeret hiányai elháríttassanak, s az egész intézmény az ország többi közintézményeivel összhangzásba hozassék.

Ezeknélfogva egy távirásztati tanfolyamot a következő szabályok mellett találtam megnyitá nának:

1. §. A távirásztati tanfolyam célja. E tanfolyam célja a magyar kir. távirtda-intézet számára szakavatott egyéneket elméletileg és gya korlatilag kiképezni.

2. §. Az e részbeni oktatás a magyar királyi földmívelési, ipar és kereskedelemügyi miniszte rium távirtdai szakosztálya részéről kijelölt hivatal nokok által történik, és a távirtdai szolgálat mind

közigazgatási, mind múltani, elméleti és gyakorlati ágát foglalja magában.

3. §. A megnyitás helye. E tanfolyam egyelőre csak Pest szabad királyi fővárosában nyit atik meg.

4. §. A tanfolyam kezdete és tar tama. E tanfolyam folyó 1867. évi július 15-kén kezdődik és tartama három hónapra terjed.

5. §. A tanfolyamba való felvétele l módja és feltételei. Az ezen tanfolyamba való felvétellel folyamodások folyó 1867. évi jun. 25 ig a magyar kir. földmívelési, ipar és kereskedelmi miniszteriumhoz nyújtandók be és a következő sza kaszokban körülírt kimutatásokkal szerelendők fel.

A fennebbi határnap után érkező, vagy pol gári avvagy katonai államszolgálatban levő folya modók által nem előjáróik utján benyújtott kérvé nyek tekintetbe nem vétethetnek.

6. §. A folyamodók igazolási tartoznak, hogy álltuk 18-ik évét már elérték és 30-ik évét még tul nem haladták, hogy eddigi magaviseletük kifogás nélküli, hogy alkalmazva vannak e s milyen állami vagy magán szolgálatban, hogy tanulmányaikat, je lesül pedig a VI. gymnasiumi osztály, vagy a fő reálintoda, avagy valamely hasonfoku polgári vagy katonai tanintézet tanfolyamát jó sikerrel bevégez ték, végre hogy a távirtdai szolgálatra testileg is alkalmasokak és jó kézirással bírnak.

Megkívántatik ezekenkívül, hogy folyamodók a magyar- és német nyelvet tökéletesen bírják, a francia- és olasz nyelvben pedig legalább annyi előismereteket szereztek légyen, hogy az e két nyelvben szerkesztett irományokat olvashassák és lefordíthassák, tehát biztos reményt nyújtsanak, hogy e két utóbbi nyelvet is magukévá teendik.

Egyéb országos nyelvek ismerete tekintetbe fog vétetni.

7. §. Vizsgálat és vizsgálati ered mény. A tanfolyam befejezésével minden egyes növendék vizsgálat alá vétetik és bizonyítványnyal láttatik el, melyben a különféle képességi fokozat „kittünölég képesített“, — „képesített“ — vagy „nem képesített“ szavakkal jelöltetik ki.

8. §. A távirtdai növendékek alkal mazása. A „kittünölég képesített“ vagy „képesi tett“ fokozatra méltottat növendékek azon elsőbb ség szerint, mely egy a két fokozat között, mint a két fokozat mindenikében rangsorozottak között fennáll, a magyar kir. távirtda-intézetnél megürese dendő távirásztati állomásokra jogos igényt tarthatnak minden oly egyének előtt, kik a vizsgát vagy ép pen nem, vagy nem hasonló sikerrel tették le.

9. §. Minden távirtdai növendék beiratása előtt 8 forintnyi tandíjt köteles lefizetni, mi mellett az európai távirtdai hálózat térképének és a hivatalos utasításnak egy példányát ingyen kapja. A tandíj visszafizetésének helye nincsen.

Pesten, 1867. évi májushó 22-kén.

Gorove István, s. k.

földmívelés-, ipar és kereskedelemügyi miniszter.

Magyar belügyminiszterem előterjesztése foly tán Duchon Adolfot, Lakner Antal és Szto jaeskovics Sándort a belügyminiszteriumhoz tit kárókká ezennel kinevezem.

Kelt Schönbrunnban, 1867. május 20.

Ferencz József, s. k.

B. Wenkheim Béla s. k.

KÜLFÖLD.

— Bécsből írják a „Nat. Ztg“ nak: A ke letről érkező tudósítások mindazt bizonyítják, hogy Oroszország buzgóan azon volt, hogy a Francia országgal és Poroszországgal közti kitörendő villongás esetére, Törökországot belevonja az általános össze ütközésbe. Az orosz követéségek valódi versenyt fejtettek ki a graecoszlovák fölizgatásában. Még a francia nagykövet Bourré is, ki megkísértette a portát a kandiai ügyben engedékenységre bírni, orosz biztatásra vezethető vissza, és minden kétsé gen felül áll, hogy a keleti kérdés komoly diplo matiai útra került. Nevezetesen a francia és orosz részről egyfittesen ajánlott nép megszavaztatás mu tat Gortschakoff politikájának baladására. Ausztria ez utóbbi lépésében teljesen szenvedőlegesen viselte magát. Mint jól értesült helyről hallja levelező, Beust báró a diplomatiai tárgyalások súlypontját már jó ideje nem Konstantinápolyba, hanem Lon donba akarja helyezni. Azt és ugy látja, hogy mig Anglia a többi nagyhatalmak törekvéseinek solida ritásából kizárja magát, a porta ebben ellentállásá nak szenvedőlegesen támogatását látja, elannyira, hogy minden jóakaratu közvetítés falravezett borsó. A portát fenyegetni, diplomatiai erőszakos rendsza bályokhoz nyulni, diplomatiai megszakítást kijátás ba helyezni, mindezekre Ausztriának nincs oka, ily lépés csak a sz. pétervári kabinetet hozná közelebb céljához. Azonban Beust igen kíváncsónak találja, hogy Anglia kilépne visszatartó állásából. A nagy hatalmak értekezését conferentia vagy congressus alakjában a leghelyesebb megoldási módnak tartja. Azonban kevés a valószínűség, hogy Angliát erre rábírja; az angolok gyakorlati politikája bizonyára Omer basa hadjáratának kimenetelét várja. A tö rükek egy győzelmé elojtja a kandiai kérdést, — ha Omer basa vereséget szenved, a sziget felsza badult.

ANGOLORSZÁG. L o n d o n, május 20. A „Daily Telegr.“ így ír a londoni conferentia ered ményéről: „Nem várhatni, hogy az utolsó héten forrongásnak indult elemek egyhamar lecsillapulja nak, írja a nevezett lap, azonban néhány francia és német lap gúnyos nyilatkozata nem fog e nagy eredménnyen csorbát ejteni. Mint a nagy csaták után halható egyes lövések annak végét hirdetik. Épp oly kevéssé lehet egy némely delnémet lap hangja ból azt következtetni, hogy Poroszország a becsü lletes béke elfogadásával Németországban veszített befolyásából. Így Ausztriában és Bajorországban azon gúnyos szemrehányást teszik, hogy az észak német királyság nem mutatta magát derék harcos nak Németország integritásáért, a mennyiben a né met terület egy részéről lemondott és ezáltal kiváló erődöt áldozott fel. A német nem kevésbé gyako rlati, mint hazafias szellem azonban nem enged ma gát véletlen és talán önző nézetek által félrevezetni és azon meggyőződésben lesz, hogy midőn becsü lletes béke éretett el, a haza sérthetlenebb határt nyert, mint eddig Európa összességének kezessége által.“

FRANCIAORSZÁG. Páris, máj. 21. „Au sztria és Poroszország közt közeledés jött létre az utóbbi időben, írják a „P. L.“ nak. Az 1856 diki szerződések revisióját Ausztria indítványozta s ez a tuileriáknak alkalmatlanul jött, mert a francia- angol intim barátságból itt most óvadnak ezen állam gyanuját felkölteni, másrészt pedig leköte lvezve érzik magukat Oroszországnak, ennek maga tartásáért a luxemburgi kérdésben, s hizelegye van nak Sándor csár látogatása által. Ezért a francia kormánynak, Ausztria ajánlata a párisi szerződé sek körül, oly helyzetet teremtett, mely nincs min den nehézség nélkül.“

OLASZORSZÁG. „Garibaldi tkb — írja a „Movimento“ — miután saját szemeivel meggyő ződött, hogy közigyeink menete még mindig a régi és hogy a párt, mely hét év óta uralkodik, legke vésbé sem gondol arra, hogy a dolgok állásán vál toztasson, egészen el van csüggedve s elhatározta visszavonulni Capra szigetére, s ott bevárni, hogy a baj, mely tetőpontját elérte, maga szolgáltassa kezébe a gyógyszereket.“

A római emigratio 6 millió frankra rugó kölcsönt kötött 100,25 és 5 franjegy kibocsátásá val. Ezen pénz Garibaldi Róma elleni vállalatának előmozdítására fog felhasználótai. Az emigratio bi zottságának erre vonatkozó kiáltványa következő leg szól:

„Olaszok! Ápril elsőjéről keltezett program munkban feladatunkat világosan kifejtettük. Mi, ke vüljön bár mibe, ama jogunk birtokába akarunk lépni, melyet a diplomacia maga is elismert, midőn mi azon tételt elfogadjuk, hogy Róma a rómaiaké. Midőn mi a kétségbeesés erélyével és elődeink el szántságával a támadás pillanatjának siet tetését előkészítjük, szükségességét érezzük annak, hogy azon szerencsétlenek segélyére sies sünk, kiknek mostoha sorsát a papok rosz kormá nya okozza. Ennélfogva egyhangulag elhatároztuk, 5 25 és 100 lira értékű jegyeket kibocsátani, hogy mindenki tehetsége szerint részt vehessen ezen ir galmasság cselekedetében. Hogy ezen jegyek kibo csátása a kellő garanciákkal bírjon, ezeket kizáró lag számkivetésben élő polgártársainkra bíztuk, ki ket Garibaldi tábornokunk a florenzi római emi gratio bizottságába bekebelezett, s kiket mi minden szükséges teljhatalommal felruháztunk. Polgártár sák! Olasz testvérek! Mi a nemzeti jótékonyáshoz folyamodunk, azon bizalommal, hogy felhívásunk nak szívesen fog elégtételt, valamint, hogy mi azon bizalomra érdemesekké fogjuk magunkat tenni, melylyel megtszítettünk.“

NÉMETORSZÁG. Berlin, május 25. A mai „Nordd. Allg. Ztg“ az „Autriche recherche meilleu res Alliances“ című röpiratot elemezvén, — elég tétellel constaltálja, miszerint Ausztria conservatív körében némely egyének oda nyilatkoznak, hogy a prágai békeszerződés alapján, — nem pedig ezen békeszerződés revisiójának alapján lehetséges az Ausztria, Porosz- és Németország közötti tartós és gyttműködő szövetség, oly szövetség, mely az ér dekek összhangzásán nyugodván, Európa békéjére nézve szilárd kezességet fogna nyújtani — sőt a keleti kérdésnek vésses fellegét is baj nélkül lenne képes eloszlatni.

MOLDAVIA-OLÁHORSZÁG. Moldva minden áron, legyen az bár erőszak, el akar válni Oláh országtól, vagy legalább a hohenzollerni kormány tól. De még magában Oláhországban is már tart hatlan Károly fejedelem kormánya. Nagy részben saját hibájából. A kedvező körülményeknek, me lyek közt a kormányra lépett, épp oly kevésé tudta hasznát venni, mint azon pénzmennyiségnek, melyet Bismark rendelkezése alá bocsátott. Azzal kezdte kormányát, hogy a radikális párt karjai közé dobta magát és ezzel megrontotta magát a bojárak sze mében; azután a hadsereg gyűlöletét keltette föl maga iránt, melyet egészen a porosz rendszernek akart alávetni. Bismark, ugy látszik, gyengézetét már elhagyta. A pénzforrások megapadóban van nak; azon terv, hogy a román hadsereg Krenski tábornok ezredes által begyakoroltassék, föl van adva, és ez utóbbi már vissza is tért Berlinbe.

OROSZORSZÁG. Az „A. Allg. Ztg“ nak írják, Galicziából: „A közel orosz határról halljuk, hogy ott a hivatalos orosz körökben az ellenséges

hangulat Ausztria és Galiczia iránt növekvő félben van. Kieleből írják, hogy több orosz katonai csapat, s névszerint a Radomski tüzérség parancsot vett, vonuljon a nyári táborba Piotrkow és Plońsk mellett. Junius 20-ig azon táborban minden kirendelt csapatnak meg kell jelenni. — A moszkvai kiállítás óta, a muszka propaganda a rutbenek között ismét hatalmasan emelgeti fejét. Így Novosjolky mezővárosban elfogták az iskolatitkót, mert a tanulókhöz lázító beszédeket tartott, igazgató az Ausztriától való elszakadás és Galicziának a szent Oroszországhoz való csatoltatása mellett. Egyszermind a görög katolikus egyházakban, az orosz emissariusok indítványára mindinkább meghonosítatnak a schizmatikus szertartások.

Szt-Pétervár, május 23. A szláv küldöttség bemutatása alkalmával ezeket mondá Gortskoff miniszter: „Utódaim épp úgy védeni fogják a szlávok érdekeit, mint én; — az orosz nép vendégszerető fogadása feleslegessé teszi a kormány beavatkozását.” — A küldöttség arra kérte Gortskoffot, eszközölne ki a császárnál számukra audienciát. A miniszter nem fogadta el a kérelmet, hanem az ausztriai követhoz utasítást a küldöttséget, ki magára vállalja a kérelem kieszközölését.

KÜLÖNFÉLÉK.

* Mai számunkban Kossuth Lajos és Pulszky Ferencz nyílt levelének, mint e perczben a legérdekesebb olvasmányoknak, tért kívánván engedni, eredetileg mára szánt főcikkünket s egyéb cikkeket mellőzni vagyunk kénytelenek. Habár lapunk határozottan Deák-párti álláspontot foglal el, miután magunkat és közönségünket netalán ellenkező szempontból eredő felfogástól soha se kívántuk mereven elszigetelni, első percztől fogva el voltunk határozva Kossuth levelét teljes készséggel közzéadni, s ezzel szemben csak azon jogot követeljük, hogy hasonló készséggel közölhessük és ajánlhassuk a higgadt olvasó figyelmébe a „nyílt levél” által felidézett feleleteket is, melyek annak már magában a nagy név varázsa által is kölcsönözött hatását ellenérvek s elmékedések által épp oly hazafias sugallatból reducálni a nyilvánosságnak vannak szánva. Nem kételkedünk, hogy Kossuth megszólalása nem csekély hatást gyakoroland az érzelmeinkre; de nem hisszük, hogy ellentétbe hozhassa önmagával azon közvéleményt, mely a nemzet részéről a választásoknál úgy, mint az országgyűlés kifizetésénél, s mely oly szilárd meggyőződéssel és bizalommal emel a nemzeti politika vezérére azon tiszta keblű és bölcs hazafit, kihez e nyílt levél van intézve, s kinek se példány-szerű hazafi jellemét, se magas értelme és államférfiúi belátását kétségbevonni senkinek eszébe se jutott még.

— A „W. Ab.”-nak írják a koronázási időre vonatkozólag, hogy a koronázási előkészületeket erősen sürgetik, s hogy a jelentőségteljes esemény június hó első felében fog végbemenni; sőt már a hó első harmadában megtörténnek, ha nem akarnak elkerülni, hogy a nagyszerű országos ünnepély pünkösddel összeessen. A koronázás e szerint június 12-én vagy legfőkébb jun. 16-án fogna végbemenni.

— A belügyminiszter urhoz, — mint a „P. Lloyd” közli, — már átnyújtott a koronázási ünnepélyek ama programja, melyet a pesti városi polgári bizottmány állapított meg.

— A „Fővárosi L.” írja: Gróf Batthyányi Imre főlovászmester a koronázásnál s az arany-sarkantyus vitézek felavatásánál a templomban személyesen fog működni, de a díszmenetben helyette gr. Zichy Ödön fog lovagolni, megszín bársonyban, — ültetésén a lószerszáma 6000 darab kék tülkisz leend.

— A koronázási czéllövészlet. A pesti polgári lövész társulat főlovászmestere, Kirner úr arról tudósított, hogy ő Felsége a koronázás alkalmával tartandó czéllövészetre a már meghatározott díjakhoz még 150 aranyat csatolt. E szerint a czéllövészletnél a következő legm. adományozott díjak lesznek: Arany koronázási emlékérmék és markák Király és Királyné mellképeivel és pedig két arany érem, mindegyik 24 db arany értékű, kettő 20—20 db arany, kettő 15 db arany, és két marka 1—1 arany értékű. Továbbá még három arany ajándék-érem a cs. kir. kincstár készletéből, mindegyik 12 arany értékű, 30 db tallér, 500 ft vert pénzben s az említett 150 db arany.

— Ő cs. kir. Apostoli Felségének legkegyelmebb elhatározása folytán, Lipovniczky István, ősi szobrász szerint, mint az esztergami főkapitány ez idő szerint legfiatalabb címzetes püspöke, viendi a koronázási ünnepélynél az Apostoli keresztet.

— Kir. biztos ő nmlgának Tordán történeti ünnepélyes fogadtatásáról már mult szombati számunkban adtunk tudósítást, melyben említve volt, hogy Ratiu ügyvéd úr román nyelven hosszabb beszédet intézett az utczán ő nmlgához. A „Herm. Ztg.”-nak, mint valami eseményt táviratozók aztán Kolozsvárról, hogy e szónok a román nemzet nevében beszélt. A „Korunk” tegnapi számában a tordai levelező hosszasan leírva a fogadtatást, közli a Ratiu beszédét is egész terjedelmében, mely így hangzik: „Nagyméltóságu kir. biztos úr! A románok, kik nmlgának a megváltásról értesültek és sietéssel összegyűltek, általam üdvözlik mély tisztelettel szerencsés megérkezését. A románok azon szilárd reményben vannak, hogy nmlgd meg fogja ismertetni urunk ő Felsége mi nagy fejedelmünkkel fájdalmaikat, szenvedéseiket és óhajtaikat, és közvetítő leend, hogy a kegyelet és bizalom a törvények és kormány iránt, mely most

annarra megrongálva van a váratlan és ki nem érdemelt változások miatt, újabban megtalálja azon erkölcsi erőt, a mely nélkül a nagyvilágban semmiféle nép nem lehet erélyes gyámoltója a maga kormányának. Nagyok és számlálhatatlanok a mi szenvedéseink, itt nyűgünk uralma alatt bizonyos, egyébiránt elég humanus, de rozslu értelmezett s még rosszabbul alkalmazott törvényeknek, amott egy kis töredéknek tulzott önzése miatt szenvedünk, mely egy tenyérnyi, a hon polgárai izzadságától évtizedek és századokon át áztatott földért képes egy rendszerváltozást előidézni; másfelől látjuk, hogy a mi nagy fejedelmünk által szentesített törvények, még azok által sem tartatnak tiszteletben, kik hivatal vanuk azokat fenntartani. Mindezen tényállásoknak következményei szomorúak és viszarémítők, mert gyengítik a birodalom erejét és az országot teljes süllyedésbe vezetik, a melyben a nép már nem is érzi a nyomást, és a helyett, hogy sirna, lelke elkeseredettségében örvend, a vesztély, mely innen ered, elég világos. Egyedül az 1864-ben ő Felsége elejébe szentesített végett fölterjesztett választási törvény alapján egybehívandó erdélyi országgyűlés megnyitása lenne képes véget vetni a fennebb jellemzett szerencsétlen helyzetnek. Más-ként biztosítjuk nmlgdokat, hogy mi jószántunkból egyszer sem fogunk eltérni a törvényes tétől, a mely nem más, mint a mi beczikelyeztetett az 1863—64-beli törvények. Megsemmisítése ezen ország önállóságának, újabbi elhatározása, vagy végrehajtása az uniónak, az ezen országot lakó legszámosabb nép akarata ellenére, úgy fog tekinteni általunk, mint bármilyen tény, mely erőszakkal emeltetik érvényre, és az ellen nem színdüld meg soha minden erkölcsi erőnkkel felhasználni és követelni századok múlva is azon jogokat, melyek ma tiszteletben nem tartatnak. Eljen nmlgd és utazzon békével!” — Erre kir. biztos ő nmlga ilyen formán méltóztatott válaszolni: „Sajnálom, hogy e szép nyelvet nem értem, s azt ítélem alatt magamévá tenni igyekszem, egyébiránt figyelmeztetem önöket, hogy az unió bevezetett tény, s ehhez képest Erdély Magyarországnak Királyhágón inneni része. A kormány az alkotmány helyreállítását minden nemzetiség lehető kielégítésére és megnyugtására törekszik eszközölni.” — Hogy e fellépéssel mit használt Ratiu úr nemzetének, ítélje meg maga. Föllelesnek tartjuk e fölött vitatkozni. De az ildom szempontjából vére, ez valóságos visszaélés volt azon tudattal, hogy kir. biztos ő nmlga nem érti azt, mit oral R. úr, s ezt nem érdemelte meg azon államférfi, ki ő Felsége s a kormány bizalmából — köztudat szerint — különösen a román nemzet iránti kitűnő jó indulattal jött tekintélyes hatáskörrel betöltött. Továbbá világos, hogy R. úrnak erre mandátuma nem lévén, ha a román nemzet nevében beszélt, ez jogbitörés, s ha a kir. biztosnak nyilvános helyen jelenté ki, hogy az ő „kegyele és bizalma a törvény és kormány iránt meg van rongálva,” ezzel példátlan szabadságot vett magának. Legyen! de aztán ne tessék „szenvédek” s „elnyomatás”-ról beszélni.

— A magyar kereskedelmi s iparkamarákat a földmívelés, ipar s kereskedelmi magyar királyi miniszter meghívta értekezletre, melyben arról lesz szó: mint lehetne a kereskedelmi s iparkamrákat az új közviszonyok keretében illeszteni. Ez értekez-

leten, mely a koronázási ünnepélyek után ül össze, a kereskedelmi s iparkamrák egy-egy tag a a titkár által lesznek képviselve.

— Gyűjtőimhez. Többek felszólítására „A gyula-fehérvárnagy-nyedi főtanoda története” című munkámra kitűzött előfizetési határidőt e hó végéig meghosszabbítottam. De június 15(dik) napjáig az íveket haladéktalanul beküldetni kérem; az előfizetők számától függően, hány példány kiadására szerzőjöm nyomdászommal. Nagy-Enyeden, május 22. 1867.

P. Szathmáry Károly.

UJ POSTA.

— Bécs, május 27. A „Wiener Abp.” illetékes helyről úgy hallja, hogy Császár ő Felségének magyar királyi koronázatása a jövő június hó 8-án fog megtörténni, — ha valami előre nem láthat akadályok nem állnak be. — A nevezett lap úgy értesül továbbá, miszerint a jászvásári és bukaresti cs. consulkok utasítottak, hogy — Franciaország képviselőivel egyetértőleg, kik azonos utasításokat kaptak, — a Jászvásáron és Romániában üldözött izraelita népesség javára a legelőkeltebb vessek magukat közbe.

— Zágráb, május 27. A horvát országgyűlés ma királyi leirat által feloszlattott, — fenntartatván annak mielőbbi újlagos egybehívása. A kir. leirat azzal indokolja a feloszlást, hogy az országgyűlés majoritásának felirata olyan követelésekkel lép föl, melyek az alkotmányos kiegyezés elérését lehetetlenné teszik — és hogy ő Felsége a király nem akarja a koronázást elnapolni.

A „K. Közlöny” magán táviratai.

Nagy-Szeben, május 28. délután. Gróf Péchy királyi biztos ő nagyméltósága ma délután fél 2 órakor ide szerencsésen megérkezett. Ma este a polgárok fátylászzenével tisztelegnek, s holnap tiszteletére díszebédet adnak a „római császár”-hoz címzett vendéglőben.

Nagy-Szeben, május 28. este. Királyi biztos ő nagyméltósága holnapután reggel 7 órakor indul innen körutját folytatni, s az nap Fehérváron át Balázsfalvára Siulintu érkeik ő nagyméltóságához ebédre. Délután folytatva útját, Nagy-Enyeden hál meg.

— A kir. főlovászmesterei helyettes úrnak az erd. kir. főkormányzósághoz érkezett hivatalos távirati tudósítása szerint a koronázási ünnepély jun. 8-án fog megtartatni.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

NEM HIVATALOS.

A párisi világtárlat látogatására tervezett

nagy sorshuzási vállalat programja.

A nagyméltóságu magyar kir. kereskedelmi ministerium, a párisi világtárlat látogatására alólírtnak egy sorshuzási vállalatot engedélyezett. Ennek következtében a sorsjegyek e sorshuzásra ezennel kiadatnak. A sorsjegyek sorzatokba osztvák, s minden sorzat 1—90 számot tartalmaz. Minden sorzatra, azaz minden 90 számra esik egy nyeremény, mert miután azon szám nyereud, a mely a folyó 1867. június 19-diki nagy-szebeni lotteria húzáson az első húzásra kijön, ezen szám pedig minden sorzatban előfordul, tehát épen annyi nyeremény leend, a hány sorzat van.

Egy sorsjegy ára 2 frt. 50 kr. o. é.

A nyerők azon jogban részesülendnek, hogy Kolozsvárról Párisba és vissza ingyen szállítatnak.

Az elindulás Kolozsvárról 1867 július 9-ik napjára van határozva. Az el- és visszautazás elválatlan társaságban történend.

Az utazás Kolozsvárról Nagy-Váradig társas kocsiokon történik, innen Bécsig II. osztályu vasútkocsikon, a hol egy napi és egy éjjeli állomás lesz.

Bécsből Salzburg, München, Stuttgart, Straszbúrgon át foly az utazás Párisba, s ugyanazon vonalon vissza, mindig II. osztályu vasútkocsikon.

Menet Stuttgartban egy napi egy éjjeli, visszajövet Münchenben két napi két éjjeli, végre Pesten egy napi egy éjjeli állomás fog tartatni.

Azon helyeken, hol éjjeli állomás van, a beszállás 2—4 ágygal ellátott szobákban lesz, és itt tökéletes élelmezés fog nyújtatni, a mely álland:

a) reggel 9 órakor reggelire: kávé vagy thea, sütemény és hideg pecsenyéből; b) naponta 4 tál ebédből és fejenként egy palack borból.

További kedvezmények: Elszállítás omnibuszok és bérkocsikon a vaspályától a szállásokig Párisban, valamint vissza a szállásról az indóházhoz;

Párisban 10 napi állomás, a fennebbi élelmezéssel, ezalatt 6 napon át ingyen bemenet a világtárlatba.

Kirándulás Párisból Versailles-ba és vissza.

Szabadjegyek a nevezetesebb mű- és ipar intézetek megzemelésére.

Egy utazási kézikönyv, melybe Páris, Bécs, München sat. nevezetességei feljegyezve.

Egy orvos is részt veend az utazásban, hogy az utazóknak szükség esetén segítségére lehessen.

Nyerők, kik az utazásban akadályozva volnának, sorsjegyeiket másra ruháztatják. Egyedül álló nőknek az utazás férfi kíséret nélkül nem engedtetik meg.

Minden utazó 30 font teher víbet magával; több teherért a vasúti árjegyzékben kitett díjt tartozik fizetni.

Minden utazó köteles magát útlevelell ellátni s tartozik azt az elutazás előtt 8 nappal vállalkozóhoz, a láttamozás kieszközölése végett, 5 forinttal a láttamozási költség fedezésére, oly bizonyosan beküldeni, mivel útlevelel hiányában semmi esetre sem fogna részt vehetni az utazásban s minden kártérítési igényeit elvesztené.

Határozott utazási díj.

Oly utazni vágyók, a kik magukat nem akarják a szerencsére bízni, s még is mindenesetre részt kívánnak venni az utazásban, magukat 200 forinttal biztosíthatják, a melyért minden fennebb elősorolt kedvezményben részesülendnek.

Erre ajánlközök jelentéseiket alólírt vállalkozónál 1867 június 15-ik napjáig megtenni s 50 forint feljénzt az itteni kisegítő pénztárnak bérmentesen beküldeni tartoznak, mert későbbi jelentések nem fogadtatnak el.

A fennmaradt 150 forint részlet 14 nappal az elindulás előtt okvetetlen beküldend.

Ily jelentkezők megfelelő jegyet kapnak, a melyen a lefzetett felpéoz bizonyítványa lesz, s ámbár e jegyek névre szólnak, még is a jelentkező akadályozása esetében, mára átruházhatók.

Utazási jelentkezések, valamint minden levélbeli kérdések alólírt vállalkozóhoz, ellenben erre vonatkozó pénzküldemények mindig egyenesen a kolozsvári kisegítő-pénztárhoz intézendők.

Kolozsvárt, május hóban 1867.

Heymann Zsigmond, vállalkozó.

Vendéglő a „Magyar Koronához” Bécsben.

Alólírt mély alázattal bátorodik jelenteni, hogy a már 100 év óta fennálló „MAGYAR KORONA” című vendéglő (város, Himmelfortgasse N° 14) átvette, és az idő kívánalmainak tökéletesen megfelelő újításokat és új butorozást most már bevégezvén május 23-án megnyitotta. A lakásokban legnagyobb kényelem, pontos szolgálat, jó konyha és italok által a legmérsékeltbb áron reméli alólírt a magas uraságok, úgy mint a t. cz. utazók megelégedését és kegyét eljárnak.

Mély tisztelettel

RICHER FERENCZ

EISENHALTIGER CHINA-SYRUP VON GRIMAULT & Co APOTHEKER, PARIS

Chinát, ezen kitűnő hatású orvosszert, és a vasat, a vér egyik alkatrészt. Ennélfogva a legkitűnőbb párisi orvosok használják a fehérbőr elmulasztására és hogy a fiatal leányoknál a kifejlődést elősegítse, s a létezervezetnek elvezett alkatrészeit helyrehozza. Gyorsan elűz bizonyos elviselhetlen gyomor fájdalmakat, melyek vérhiány vagy Leucorrhoe miatt állanak elő és melyeknek a nőnem oly gyakran ki van téve; szabályozza és könnyíti a havi tisztulást és nagy sikerrel használják, a sápadt, lymphaticus és scrofulus gyermekeknek. Etvágyat gerjeszt, elősegíti az emésztést és hasznos különösen oly személyeknek, kiknél megfeszített munka miatt vérhiány, betegségek vagy sokáig tartó gyengeség áll be. Jó következtetései soha sem késnek. (20) 30/5 (8—24)

Vastartalmu china-syrup ára: 2 frt o. é.

Főraktár Magyarhonban Pesten Török J. gyógyszer. Erdélyben Kolozsvárról Wolff J. Engel J. és dr. Hintz G. gyógyszer.

Bécsi Lábbeli-Fénymáz! (13) 30/5 (19—24)

A maga nemében egyetlen és 32 év óta, az alább megnevezendő cég fenn állásától fogva jószágban felül nem mult

Bécsi Lábbeli-Fénymáz vitriol nélkül

FERNOLENDT FERENCZNél Bécsben,

a többek közt azon kitűnő tulajdonokkal bir, hogy 2—3 év múlva is éppen olyan lágy és friss marad, mind kezdetben; hogy a bőrről a jótékony hatással van, hogy az folyvást lágy marad; hogy a legcsekélyebb fáradtsággal a legszebb fényt lehet előidézni, mit semmi más fénymázzal nem lehet stb. mely kitűnő tulajdonairól a bécsi gazdasági kiállítás 1866-ki m. bizottmánya a nagy éremmel tüntette ki. Ezeknél fogva a fénymáz a n. é. közönségnek és t. kereskedőknek olyan egy őrzikük gyantát ajánlatik, mely dacára minden utazásnak, nemben a legjobb, és elcsosága miatt a legszebb elterjedésre érdemes. Megbízások az árak beküldése vagy utánvét útján eszközölhetnek — font — és máza száma 22 frtjával mázsként, skatulyákban, melyekből 16, 8, 4, 2, 1, teszen egy fontot. Árúok, kik egy mázást legalább vesznek, jelentékeny leengedésben részesülnek.

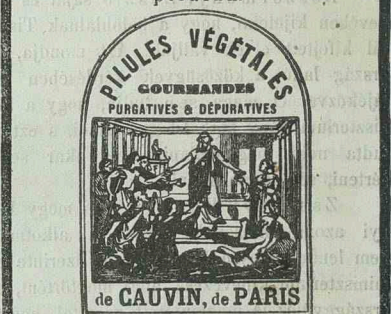
Gyár: Wien, Landstrasse, Hauptstrasse Nr. 74.

HATSCHKE J. látszerész

Pestől, dorottya-utca 6-dik sz.

Ajánlja dusan ellátott raktárát és tudatja a t. cz. közönséggel, hogy Erdély nevezetesebb vásárait meglátogatja, s különösen a szemléveget vásárló közönséget számos látogatásra kéri.

(19) 30/5 (9—36) Növényi-cukros-hasbajtó és vértisztító pilulák.

Ezek kitűnő gyógyszer egyszerű és olcsó, a legbiztosabb szer a legmakacsabb hasztorulás, epe- és gyomorbajok, májbetegségek, aranyér, bőrszenn, csúsz mirigy, havi tisztulási bajok, és mindazon betegségek ellen, melyek a vér megcsipősdése és megromlott nedvekből származnak. — Ezen pilulákat a leghíresebb orvosok is rendelik. — Egy skatulya 60 pilulával 1 frt 75 kr. — Fél-skatulya 30 pilulával 1 frt.

Kapható Kolozsvárról: WOLFF J. és ENGEL J. gyógyszerészeknél.

Pesten: Török gyógyszerésznél.

Párisban: J. P. Cauviné, Boulevard Sebastopol Nr. 55.

(89) 30/5 (2—4) Tisztelt orvos ur!

Kedves kötelességemnek tartom, fogorvos dr. J. G. POPP urnak, kinek

Anatherin-Szájvízét

foghusom gyakori vérzése, a fogak inogása, gyakori rheumaticus fogfájdalmak, és végre még a dohány-szag eltávolítására használtam, meg-

érdemlett dícséretet nyilvánítni, és ezen fogorvos urnak egy nem csak fájdalom-

harcot andorító betegségéből felgyógyulá-

somért a leghensőbb köszönetemet tolmá-

csolni.

Bécs. Liberet Helfer m. p. Buttorzövet-gyárnak, Gumpendorf Nr. 536.

Egy palack ára 1 frt 40 kr. Csomagolás 20 kr.

Erdélyországra néve főraktárosok: WOLFF J. ENGEL J. és dr. HINTZ GYÖRGY

gyógyszerészek Kolozsvárt; továbbá kapható az ország minden gyógytárában.